

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A Kopernikusz program (2014–2020) féldíós értékelése

(COM(2017) 617 final)

(2018/C 237/04)

Előadó: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Felkérés:	Európai Bizottság, 2018.01.18.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2018.03.09.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2018.03.14.
Plenáris ülés száma:	533.
A szavazás eredménye:	178/0/2
(mellette/ellene/tartózkodott):	

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözli a Kopernikusz program által eddig elért eredményeket, amelyekről az Európai Bizottság adott tájékoztatást. Már működésben vannak olyan, nagyon pontos műholdak, amelyek nap mint nap globális szinten küldenek kiváló minőségű földmegfigyelési adatokat.

1.2. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a Kopernikusz program eredményeinek értékelésekor a gazdasági szempont mellett társadalmi és környezeti szempontokat is figyelembe kell venni. Az EU elkötelezte magát a fenntartható fejlesztési célok mellett, és – mivel egyértelműen és igen ambíciózusan kiállt a COP21 mellett – az éghajlatváltozás elleni küzdelem egyik globális vezetőjének tekinthető. A teljesítmény és az eredmények méréséhez szükséges egyértelmű mérőszámok és módszerek biztosítása terén a Kopernikusz program nem csak az uniós szinten, hanem globálisan is a legfontosabb rendszer.

1.3. A Kopernikusz az éghajlatváltozás, az élelmezésbiztonság, a közegészségügy, a katasztrófarekezés, az emberkereskedelem, a tengeri biztonság stb. kérdéseinek központi elemét képezi. Az EU vezető szerepet játszik az éghajlatváltozás, a különböző gázok kibocsátása, a mezőgazdasági és erdőterületek állapota és a tengeri helyzet megfigyelése, valamint az ezekkel kapcsolatos pontos adatok biztosítása terén. Ezen adatok nélkül a tudományos közösség nem érthetné meg e problémákat, és nem állna módjában javaslatokat tenni az éghajlatváltozás sikeres kezelésének, az élelmiszer fenntartható előállításának stb. módjaival kapcsolatban.

1.4. Az európai polgárok nem érzik valóban magukénak a Kopernikusz programot, nem büszkék rá. Az európai polgárok nem ismerik a Kopernikuszt és annak előnyeit, mivel általában az európai űrprogramokról sincs tudomásuk. A programnak és tevékenységeinek láthatóbbá kell válnia a tömegtájékoztatásban, és nyitnia kell a civil társadalom és az aktív polgárok felé. Az EGSZB véleménye szerint elengedhetetlen, hogy a civil társadalom részt vegyen az űrstratégiák és -programok meghatározásában.

1.5. A lehetséges Kopernikusz-fórumnak nyitottnak kell lennie a vállalkozások, a fogyasztók és a civil társadalmi szervezetek képviselői felé. „A klubot meg kell nyitni” a társadalom előtt, és létre kell hozni egy valódi **európai űrközösséget**. Az EGSZB jelzi érdeklődését, valamint azt, hogy hajlandó aktív szerepet vállalni akár közvetlenül, akár az EGSZB-ben képviselttel rendelkező nemzeti szervezeteken keresztül, amelyek hatalmas potenciált jelentenek az EGSZB **Űr és társadalom** című projektje által feltárt hiányzó láncszemek pótlásának szempontjából.

1.6. A Kopernikusz program hatékonyságát nem csak gazdasági teljesítmény alapján kell mérni. A legnagyobb értéket környezeti és társadalmi aspektusai képviselik. Erre az eszközre mindenképp szükség van az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez, a globális népesség fenntartható élelmiszerellátásához, a tengeri életmentéshez stb. Olyan szolgáltatás, amelyet – nemzetbiztonsági okokból, valamint amiatt, hogy máshol nem érhető el hasonló minőségű szolgáltatások – harmadik felektől nem lehet megvásárolni. Ez a válaszuk e globális kihívásokra, és ez mutatja, hogy érett globális társadalomként készen állunk a kezelésükre.

1.7. A Kopernikusz-adatok sikeres felhasználása szempontjából a legfontosabb a kkv-k és a mikrovállalkozások, az induló innovatív vállalkozások és a független kutatók bevonása. Ez az ágazat új ötletekkel szolgál, új felhasználási területeket határoz meg. Kulcsfontosságú a különböző kezdeményezések fejlesztésének előmozdítása, valamint hozzáadott értéket létrehozó eszközök kifejlesztése a végfelhasználók számára. A Horizont 2020 eddig is jelentős szerepet játszott, és ennek a jövőben is így kell maradnia. Kiemelten fontos a finanszírozáshoz való hozzáférés az Európai Beruházási Bankon (EBB) és az Európai Stratégiai Beruházási Alapon (ESBA) keresztül.

1.8. Az EGSZB a Kopernikusz kapcsán sürgeti, hogy az európai szinten a főigazgatóságok, tagállami szinten pedig a nemzeti és regionális hatóságok ambíciózusabban mozdítsák elő a következetességet és a koherenciát, valamint a Kopernikusz ismeretét és eszközeinek közszolgálati célokra történő felhasználását. A Kopernikusz adatait európai szinten független és nemzeti szabványként kell kezelni. Az Eurostatot intenzívebben be kell vonni ebbe a mérési folyamatba, és nagyobb mértékben részesülnie kell a Kopernikusz nyújtotta előnyökből.

1.9. A nemzeti szintű kis helyi ügynökségek jó megoldást jelenthetnek az adatok terjesztésére, valamint a Kopernikusz mint eszköz megismertetésére a nemzeti kormányok szintjén. A Kopernikusz-adatok felhasználásának mértékét növelhetné, a nemzeti jellegzetességekhez szabott teljesítményüket pedig javíthatná, ha – a helyi kkv-k, mikrovállalkozások, induló innovatív vállalkozások, valamint a regionális kormányzatok, a civil társadalom képviselői, oktatási intézmények, független és a közszférában működő tanácsadó szolgálatok részvételével, illetve a társadalom azon részeinek bevonásával, amelyek közvetlenül dolgoznak a Kopernikusszal (például gazdálkodók, erdészek és környezetvédők) – helyi felhasználói közösségeket hoznának létre.

1.10. A Kopernikusszal kapcsolatos oktatás rendkívül fontos. Az EGSZB örömmel fogadja a speciálisan kialakított mesterképzéseket, és támogat olyan európai egyetemi hallgatókat, akik a Kopernikusz témakörében mesterképzéseken tanulnak. Az EGSZB célzott, ambíciózusabb programot sürget, ideérve a valamennyi releváns európai egyetemen, szakképző iskolában és tanácsadó szolgálatnál létrehozandó Kopernikusz-tanszékek kialakításához szükséges szakmai támogatást. Emellett a Kopernikusz lehetséges használatát be kell vezetni az összes kapcsolódó tudományterületen, ideérve a mezőgazdaságot és az erdészetet, a műszaki tudományokat, környezeti és tengeri szakterületet stb. Tekintetbe kell venni a meglévő szakemberek – ideértve a végfelhasználókat is – képzési szükségleteit; ennek kapcsán a nemzeti független és a közszférában működő tanácsadó szolgálatok biztosíthatnak speciális programokat.

1.11. Az adatokhoz való gyors és egyszerű hozzáférést a közeljövőben biztosítja majd a Kopernikusz adat- és információs szolgáltatások (DIAS) üzembe helyezése. Ez megszüntet majd bizonyos komoly problémákat, amelyek a Kopernikusz adatainak letöltéséhez szükséges idő kapcsán merültek fel. Az EGSZB emellett szorgalmazza a lokális adatok nemzeti jogszabályok által szabályozott harmonizációjának és teljes elérhetőségének felgyorsítását is. A szabványosítás és az interoperabilitás a Kopernikusz program teljes sikerének előfeltételei.

1.12. A fenntartható és társadalmilag hasznos gazdaság érdekében az EU egyik legfontosabb kötelezettségvállalása a szakmérnökök és szakképzett technikusok képzése, valamint új munkahelyek és új szakmai készségek létrehozása az alkalmazásfejlesztésekhez kapcsolódóan.

1.13. Az EGSZB reméli, hogy – tekintettel a fontos eredményekre és minőségükre – az európai hordozórakétáknak elsőbbséget biztosítanak majd. Tekintettel a sikeres fellövésekre, a programok végrehajtásának és a határidők betartásának pontosságára, valamint az Ariane-6 és a Vega-C kapcsán megmutatkozó rugalmas felhasználásra, az európai kiválóság hosszú távú szerződéseket érdemel. Az EGSZB nem ért egyet a protekcionista szakpolitikákkal, de ugyanakkor meg van győződve arról, hogy az európai ipart a kölcsönösség elve alapján meg kell védeni a tisztességtelen gyakorlatokkal szemben.

1.14. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a mezőgazdaság, az erdőgazdálkodás és a halászat terén megnyíló lehetőségek az ágazat szereplőit megcélzó figyelemfelhívó és tájékoztató programok segítségével ismertté váljanak. Az energiamegtakarítás, valamint a műtrágya- és növényvédőszer-megtakarítás nagymértékben növelheti és javíthatja a mezőgazdasági termelékenységet és a vízvédelmet. Az EGSZB véleménye szerint a globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés (GMES) afrikai programját (amely már eddig is kiváló eredményeket hozott), más fejlődő területeken is meg kell erősíteni és terjeszteni kell.

1.15. Az EGSZB üdvözli a Kopernikusz programra alkalmazott irányítási modellt, különösen a felhasználói fórum létrehozását, amelynek nyitva kell állnia a gazdasági szereplők, a kutatók és a civil társadalom képviselői előtt. A következő Kopernikusz-rendeletnek meg kell erősítenie a készségalapú felelősségmegosztás jelenlegi modelljét, amely a megkülönbözteti az űrkomponenssel kapcsolatos műszaki felelősséget (amelyet az Európai Űrügynökség (ESA) visel) és a szolgálatok felelősségét (amellyel a „megbízott szervezeteket” bízzák meg).

1.16. A hozzáférés és az adatminőség javulásával, fel kell gyorsítani a szélessávú internetelés egész Európára kiterjedő kiterjesztését, különös tekintettel a vidéki és peremterületeken, amelyekről a magánszektorbeli szereplők gyakran megfelelnek. A digitális egységes piac stratégiájának hatékony végrehajtása alapvető fontosságú a Kopernikusz program által nyújtott lehetőségek maximálisra növelése szempontjából. Az EGSZ teljes mértékben támogatja az Európai Bizottság e kezdeményezését, és sürgeti a Parlamentet és a Tanácsot, hogy gyorsítsák meg a jelenleg egyeztetés alatt álló intézkedések végleges elfogadását célzó tárgyalásokat.

1.17. Prioritásnak tekintendő az adatok védelme az egyre gyakoribb támadásokkal szemben, valamint azzal a kockázattal szemben, amelyet az úrszemét jelent az űrinfrastruktúrára nézve. Az EGSZB javasolja a biztonsági óvintézkedések megerősítését, valamint az úrszemét és a már nem működő műholdak eltakarítását célzó programok felgyorsítását⁽¹⁾. Az Európai Bizottságnak fokoznia kell erőfeszítéseit egy jelentős nemzetközi megállapodás érdekében.

1.18. Az EGSZB javasolja a pénzügyi rendszer és a befektetők nagyobb fokú bevonását az űrtevékenységekbe, amely „űrkötvények” kibocsátásával akár a széles nyilvánosság bevonását is magában foglalhatja. A szolgáltatások és innovatív alkalmazások létrehozása érdekében különös figyelmet kell fordítani a kis- és középvállalkozások és az induló innovatív vállalkozások finanszírozására. A globális felmelegedés enyhítéséről szóló legújabb megállapodások lehetőséget nyitnak a kibocsátás nyomon követésével kapcsolatos új gazdasági tevékenységek számára.

1.19. Az EGSZB javasolja továbbá, hogy a Kopernikusz program finanszírozását tartsák meg, illetve lehetőleg növeljék; a Kopernikusz program nem csupán növekedést és fejlődést generál, hanem ugyanakkor autonómiát és függetlenséget biztosít is Európa számára saját területeinek kezelésében és saját biztonságának ügyében, és előmozdítja az innovációt, a kutatást és a fenntartható fejlődést.

2. Az Európai Bizottság közleménye

2.1. A 2014 áprilisa és 2017 áprilisa közötti időszak programjának űrkomponense alapvetően megfelel a tervezettnek, kivéve, hogy az orosz hordozórakétával kapcsolatban felmerült problémák miatt a Sentinel-2B fellövése körülbelül 10 hónapot késik. A késések minimalizálása érdekében a Sentinel-2B műholdat az Olasz Űrügynökség (ASI) és az Európai Űrügynökség által együttműködésben kifejlesztett Vega hordozórakéta állította pályára.

2.2. Messze meghaladta a várakozásokat, hogy 2017 márciusában a Föld körüli pályán keringő öt műhold által küldött adatmennyiség elérte a napi 12 TB-t, és hogy az ingyenes adatterjesztési oldal regisztrált felhasználóinak száma a várt 50 000 helyett 85 000-re emelkedett⁽²⁾.

2.3. 2017. október 13-án sikeresen fellőtték a Sentinel 5-P műholdat, amelynek feladata, hogy naponta küldjön adatokat a légkör összetételéről, megfigyelve az üvegházhatású gázokat, az ózonréteget, a kéndioxidot, a formaldehidet, a vulkáni hamut és a szén-monoxidot.

2.4. A Kopernikusznak a kezdetek óta előnyére vált, hogy együttműködött más „közreműködő programokkal”, amelyek kulcsfontosságúak azoknak a rendkívül nagy felbontású adatoknak a szempontjából, amelyeket a Kopernikusz nem tud biztosítani. E programoknak köszönhető, hogy a projekt még az első Sentinel műhold fellövése előtt megkezdődhetett. A „párhuzamos” programok adatai mellett a szárazföldön, tengeren vagy levegőben telepített érzékelőkből származó adatokat is felhasználják és összevetik. A Kopernikusz-adatok általánosan elismert pontossága teljes egészében azoknak az adatok validálásától függ, amelyeket a telepített érzékelők által rögzített adatokkal vetnek össze.

2.5. A Kopernikusz a kezdetektől fogva felhasználóbarát, a felhasználók szükségleteire alapuló szolgáltatásnak szánták. A szolgáltatás felhasználói és üzemeltetői körében elért egyre növekvő siker kulcsa ez a megközelítés, valamint az adatok nyílt és díjmentes használata.

2.6. A Kopernikusz irányítása kompetenciák alapján történik.

2.6.1. Az űrkomponens koordinációs és végrehajtási feladatait az Európai Űrügynökség (ESA), illetve részben a Meteorológiai Műholdak Hasznosításának Európai Szervezete (EUMETSAT) végzi.

2.6.2. A szolgáltatások a Közös Kutatóközpont (JRC), az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA), a Középtávú Időjárás Előrejelzések Európai Központjának (ECMWF), a Mercator Óceán, az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (FRONTEX), az Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökség (EMSA) és az Európai Unió Műholdközpontjának feladatkörébe tartoznak. Az összes elérhető adatforrás hatékony felhasználását garantálja, hogy a Kopernikusz megfelel az INSPIRE térinformatikai adatprogramokra vonatkozó szabványainak.

⁽¹⁾ HL C 327., 2013.11.12., 38. o.

⁽²⁾ 2018. január 17-én 118 000 regisztrált felhasználó volt.

2.7. Az Európai Bizottság pozitívan értékeli az eddig elért eredményeket, a költségvetési irányzatoknak való megfelelést, a felhasználói kereslet növekedését, valamint a szolgáltatásirányításban részt vevő intézményekkel és szervezetekkel folytatott együttműködést.

2.8. A tagállamok képviselőit tömörítő Kopernikus Bizottság és a Felhasználói Fórum a program általános irányítása terén együttműködik az Európai Bizottsággal.

2.9. Az egyedi programoknak – mint például a Copernicus Relays és a Copernicus Academy, amelyeket azzal a feladattal bíztak meg, hogy szervezzenek figyelemfelkeltő tevékenységeket, illetve helyi információs szolgálatként járnak el – köszönhetően kiváló eredmények születtek a Kopernikusz által nyújtott lehetőségek megismertetése és a kommunikáció terén.

2.10. Az Európai Bizottság az ESA-val együttműködésben megszervezte a Copernicus Masterst, egy évente megrendezésre kerülő versenyt, amelynek célja az innováció ösztönzése. A Kopernikusz induló innovatív vállalkozásokat támogató programjának része továbbá a Copernicus Accelerator, amely induló innovatív vállalkozások számára nyújt coaching szolgáltatást, a jövőben megvalósuló Copernicus Hackathons (két év alatt 40 hackatonnal) és a Copernicus Incubation program, amely három év alatt 60 induló innovatív vállalkozásnak nyújtott pénzügyi támogatást.

2.11. A Bizottság jövőbeni prioritásai a következők:

- a Kopernikusz gazdasági potenciáljának kihasználása az általa nyújtott adatok innovatív termékekké és szolgáltatásokká való átalakításával,
- a program jövőbeni stabilitásának biztosítása, valamint az adatokhoz való díjmentes, teljeskörű és nyílt hozzáférés garantálása,
- az „Úrstratégia Európa számára” teljes körű végrehajtása az éghajlatváltozás és a fenntartható fejlődés által jelentett kihívások leküzdése, valamint a szén-dioxid-kibocsátás és egyéb üvegházhatásúgáz-kibocsátás, a földhasználat, az erdőgazdálkodás és az északi-sarkvidéki változások nyomán követése érdekében,
- a Kopernikusz által garantált biztonság megerősítése határáellenőrzéssel és a tengerfelügyelettel.

3. Általános észrevételek

3.1. Az EGSZB üdvözli a Kopernikusz program által eddig elért eredményeket, amelyekről az Európai Bizottság adott tájékoztatást. Az EGSZB mindig támogatta az európai űrpolitika egészét, különös tekintettel annak két fő programjára, a Galileóra és a Kopernikuszra. A témával kapcsolatos véleményeit ⁽³⁾ az Európai Bizottság közleménye nagy mértékben tükrözi.

3.2. Az EGSZB úgy véli, hogy a program elérte, és bizonyos területeken túl is teljesítette a fő céljait.

3.3. A műholdak által naponta összegyűjtött adatok mennyiségének és minőségének köszönhetően a Kopernikusz a világ egyik vezető adat-előállítója, amely biztosítja az Európai Unió függetlenségét saját területének megfigyelésében, és ugyanakkor a világ más részeit is ellátja pontos és díjmentes adatokkal. A Kopernikusz váratlan sikere okozott némi nehézséget az adatfolyam-kezelésben. Az EGSZB javasolja a nyílt és nyilvános központok gyors és hatékony megerősítését, valamint a rendkívül nagy mennyiségű nagy sebességű adatok letöltésére irányuló igények kielégítését.

3.4. A DIAS rendszer közelebbi üzembe helyezése biztosítja majd az egyszerű hozzáférést és – a CORDA (Kopernikusz referenciaadatokhoz való hozzáférés) rendszerrel együttesen – az elérhető adatok mennyiségét és minőségét egyértelműen javítja a felhasználók számára. Magukat az adatokat a felhőzet szempontjából is értékelni kell, mivel a meglévő adatok jelentős részét a felhőtakaró miatt nem sikerült felhasználni. Ez jelentősen csökkentené a DIAS eszközök üzemeltetési és amortizációs költségeit.

3.5. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a Kopernikusz program eredményeinek értékelésekor a gazdasági szempont mellett társadalmi és környezeti szempontokat is figyelembe kell venni. Az EU elkötelezte magát a fenntartható fejlesztési célok mellett, és – mivel egyértelműen és igen ambiciózusan kiállt a COP21 mellett – az éghajlatváltozás elleni küzdelem egyik globális vezetőjének tekinthető. A teljesítmény és az eredmények méréséhez szükséges egyértelmű mérőszámok és módszerek biztosítása terén a Kopernikusz program nem csak az uniós szinten, hanem globálisan is a legfontosabb rendszer.

⁽³⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (Inspire) kialakításáról (HL C 221., 2005.9.8., 33. o.); Föld-megfigyelési program (GMES), (HL C 339., 2010.12.14., 14. o.); A GMES űrkomponensei (HL C 44., 2011.2.11., 153. o.); Európai Föld-megfigyelési program (GMES) (HL C 299., 2012.10.4., 72. o.); Kopernikusz program (HL C 67., 2014.3.6., 88. o.); Úrstratégia Európa számára (HL C 209., 2017.6.30., 15. o.).

3.6. Az Európai Bizottság és a megbízott szolgáltató ügynökségek dicséretes kezdeményezései ellenére sincs megfelelő, összehangolt nyilvános tájékoztatási politika a Kopernikusz által biztosított információkból származó előnyök vonatkozásában, és ezért „több százmillió európai polgárnak nincs tudomása az úr által nyújtott előnyökről.” Az EGSZB többször is szorgalmazta egy nagy úrportál létrehozását, amely általában az európai úrpolitikákkal foglalkozna. Ez lenne az első lépés az európai úrközösség létrehozása felé, amely visszanyúlna az Európai Szén- és Acélközösség pozitív tapasztalataihoz és annak irányítási modelljéhez, amely létrehozta az Európai Közösséget.

3.7. Az európai úrstratégia egyik prioritása a munka és a fenntartható növekedés ösztönzése. A gazdasági szereplők tapasztalataihoz és piaci ismereteihez való hozzáférésnek köszönhetően az adatfeldolgozással és új alkalmazások kidolgozásával foglalkozó induló innovatív vállalkozások és szakértők hozzájárulhatnak a naponta előállított adatok felhasználásának gyors fejlődéséhez, ami a kedvező gazdasági, környezeti és társadalmi hatások szempontjából hatalmas potenciált jelent.

3.8. A Kopernikusz program irányítása jó; a felelősség egyértelműen oszlik meg az Európai Bizottság és a bevont ügynökségek között. A következő Kopernikusz-rendeletnek meg kell tartania ezt a kedvező egyensúlyt, és továbbra is az ESA-t kell megbízni az úrkomponens koordinációs feladataival, a „megbízott szervezeteket” pedig a szolgáltatások irányításával.

3.9. Az úrszolgáltatások fejlesztése kulcsfontosságú az egyének és vállalkozások számára elérhető digitális szolgáltatások fejlesztése szempontjából. A Kopernikusz-szolgáltatások mindennapi gyakorlati alkalmazására számos példa van: Ausztriában a gazdaságok területeik műholdas megfigyelésének köszönhetően 26 %-kal növelték hozamukat; Hollandiában ugyanennek a rendszernek az alkalmazásával nagymértékben csökkentették a szénhidrogénfúrások költségeit, valamint a közlekedési és a logisztikai költségeket; több európai város 60 %-kal javította a légszennyezésmérés pontosságát, miközben csökkentette a költségeket⁽⁴⁾.

3.10. A digitális egységes piac stratégiájában elfogadottaknak megfelelően az EGSZB szorgalmazza a szélessávú internetelérés egész Európára való kiterjesztésének felgyorsítását, különös tekintettel a vidéki és peremterületekre.

3.11. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot arra, hogy különösen határozottan kötelezze el magát az új készségek és munkahelyek megismertetése mellett. A szakképzési kurzusok létrehozását európai programokkal kell támogatni. A precíziós mezőgazdaság elterjedése a víz-, a műtrágya- és a növényvédőszer-megtakarításnak köszönhetően jobb hozamot eredményez majd. A Mezőgazdaság 4.0 sokat profitál majd abból, hogy lehetőség nyílik a földi megfigyelések adatainak felhasználására, valamint a földrajzi helymeghatározási adatokkal és a ma elérhető más technológiákkal gyűjtött adatokkal történő összehasonlítására. Új szakmák jönnek majd létre (például területi elemző, kibermezőgazdász, az éghajlatváltozás enyhítését célzó alkalmazás fejlesztője).

3.12. Az európai úrprogramok jóvoltából megnyílt lehetőségek gyors fejlesztésével kapcsolatban komoly probléma a finanszírozás kérdése, különösen a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások számára.

3.13. Súlyos probléma merült fel továbbá az úrinfrastruktúra kapcsán a kiberbiztonság, a magánélet védelme és a biztonság kérdéseiben. A mindennapi élet egyre nagyobb mértékben függ az úrból érkező adatokat használó alkalmazásoktól. Az EGSZB javasolja a biztonsági óvintézkedések megerősítését, valamint az úrszemét és a már nem működő műholdak eltakarítását célzó programok felgyorsítását⁽⁵⁾. Az infrastruktúra biztonsága érdekében az EU-nak ösztönöznie kell egy jelentős nemzetközi megállapodást.

3.14. „Nyissuk meg a klubot” – ez legyen az állami hatóságok és a magánszektor új hívószava a civil társadalom sikeres részvétele érdekében. A közzsférában és a magánszektorban működő szereplőknél megfigyelhető információtüredezettésség különösen a kkv-eket tántorítja el attól, hogy komolyan részt vegyenek a rendszer lehetséges használati módjainak kidolgozásában.

3.15. Az EGSZB üdvözlöi az Európa Tanács 2017. december 1-jei következtetéseit, amelyek nagyban egybeesnek az EGSZB által régóta hangsúlyozott kérdésekkel: magánszektorbeli érdekelt felek bevonása és a teljes körű információ melletti elkötelezettség; hosszabb távú elképzelések megfelelő pénzügyi forrásokkal párosulva; az innovatív vállalkozások fejlesztése és támogatása; az Unió és az uniós vezetés nagyobb függetlensége az úrpolitikák terén, amely szempontból kihívást jelentenek a meglévő és feltörekvő versenytársak; felhasználó-központú program, amely fölött a Kopernikusz gyakorol nem katonai jellegű ellenőrzést és irányítást; és a díjmentes, nyílt, hozzáférhető rendszer fenntartása.

⁽⁴⁾ Socio-economic impact of Copernicus in the EU by sector.

⁽⁵⁾ HL C 327., 2013.11.12., 38. o.

3.16. Az Európai Bizottság egy közelmúltban készült tanulmányban úgy értékeli, hogy a 2017–2035-ös időszakban a Kopernikuszból származó előnyök mértéke 67 és 131 milliárd euróra tehető. A program 2021 utáni folytatása 11–21-szeres profitot termel majd, és évente 4 000 magasan képzett munkaerőt igénylő munkahely megteremtéséhez járul hozzá.

3.17. Az EGSZB felhívja a figyelmet a GMES afrikai programjának fontosságára, valamint az EU és az Afrikai Unió Bizottsága között a közelmúltban megkötött együttműködési megállapodások sikerére. Az EU Afrikával és a fejlődő országokkal kapcsolatos egyre nagyobb kötelezettségvállalásában kulcsszerepet kell játszania a területgazdálkodás szempontjából igen hasznos, Kopernikusz-alapú adatok és technológiák átvételének, a vízkészletek feltárásának és megőrzésének, valamint a mezőgazdasági hozam javításának.

4. Részletes megjegyzések

4.1. Az EGSZB megerősíti, hogy kész részt venni azokban a támogató és tájékoztató kezdeményezésekben, amelyeknek célja a civil társadalom informálása a Kopernikusz rendszer jelentette társadalmi-gazdasági potenciálról és előnyökről, ahogy azt a Űr és társadalom elnevezésű projekt kapcsán is tette, amelynek végrehajtásában továbbra is részt akar venni. A stratégiai projektek (például a Galileo és mindenekelőtt a Kopernikusz) nyomán megvalósul alkalmazások esetében várható kiemelkedő sikerhez kulcsfontosságú, hogy a hatóságok, az állami és magán szolgáltató vállalatok és a civil társadalom közelebb kerüljenek egymáshoz.

4.2. Az EGSZB osztja az Európai Bizottság aggályait az „űrszektoron kívüli” felhasználók alacsony szintű bevonása kapcsán. E kérdésre az eddigieknél jóval nagyobb figyelmet kell fordítani. Az Európai GNSS Ügynökség (GSA) pozitív tapasztalatai alapján a Kopernikusz esetében is egyetlen szervre lehetne ráruházni a különböző Kopernikusz-szolgáltatások által nyújtott információkkal és lehetőségekkel kapcsolatos felelősséget. Megoldást jelenthetne egy új ügynökség létrehozása.

4.3. Az EGSZB úgy véli, hogy a Kopernikusz egyik legnagyobb sikere, hogy felhasználó-központú programként indult, és különösen nagyra tartja a Kopernikusz inkluzív irányítási modelljét. Most először fordul elő egy stratégiai uniós program esetében, hogy a felhasználói fórum segítségével a tagállamok mellett a felhasználói közösséget is bevonják a stratégiai döntésekbe. Az EGSZB javasolja, hogy az európai egyesületek által választott, valamint a tagállamok által kijelölt magánfelhasználók állandó jelleggel vegyenek részt a fórum munkájában. Az EGSZB jelzi, hogy kész részt venni a fórumon. A felhasználói fórumoknak a nemzeti szinten is nyitottnak kell lenni a civil társadalom lehető legszélesebb körű részvétele felé.

4.4. Az egyik gyorsan megoldandó probléma a lokális adatok szabványosítása és interoperabilitása. E problémák az INSPIRE⁽⁶⁾ irányelv eltérő alkalmazásából és a nemzeti szintű jogszabályok következetlenségéből adódnak. Az EGSZB javasolja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok kötelezzék el magukat amellett, hogy mihamarabb biztosítják a teljes körű hatékony és díjmentes adatfelhasználás nyelveinek és eljárásainak alapvető harmonizációját.

4.5. Az EGSZB véleménye szerint alapvető fontosságú a magánbefektetők, az európai és nemzetközi pénzügyi rendszer és befektetési alapok bevonása. Jó megoldás lehet az „űrkötvények” kibocsátása, amelyeket európai bankintézmények (például az EBB) vagy nemzetközi szervezetek (például a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank, IBRD) garantálnának különféle világúrral kapcsolatos projektek számára, többek között a fejlődő országokban.

4.6. Az EGSZB úgy véli, hogy harmadik országok kapcsán a kölcsönösség elvét kell alkalmazni, különösen a hordozórakéták felhasználása terén. Előnyben kell részesíteni az európai hordozórakétákat, amelyek az európai együttműködésnek köszönhetően megépült Ariane-6 és Vega-C hordozórakéták közelgő fellövésével megerősítik a kínálatot. E rakéták rugalmas hordozók, amelyek teljessé teszik az elérhető opciók skáláját. Az Ariane-5, amely 1996 óta van működésben és 82 sikeres fellövéshez használták, 2023-ig működik majd, és a James Webb űrteleszkóp (a Hubble utódja) hordozója lesz. A nemzetközi piacra rendkívül éles verseny jellemző; a protekcionista politikát gyakorló versenytárs országok egyes vállalatai nyomott árakat ajánlanak, hogy a következő évekre megrendeléseket szerezzenek.

4.7. A gazdasági és társadalmi tevékenységek mellett az EGSZB rendkívül fontosnak tartja a hozzájárulást a következőkhöz: küzdelem az emberkereskedelem ellen, a rendkívüli veszélyben lévő migránsok életének megmentése, valamint az EU határainak biztosítása a – különösen a háború sújtotta közel-keleti régiókból kiinduló – terrorizmus elleni küzdelmet célzó hatékony intézkedések bevezetésével. A terület biztonsága és védelme az európai polgárok növekvő igényére reagál.

Kelt Brüsszelben, 2018. március 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

⁽⁶⁾ INSPIRE irányelv.